

Συναίσθημα-ξεχωριστές σκηνές του βιβλίου

Ο αναγνώστης του βιβλίου «Μέχρι το άπειρο κι ακόμα παραπέρα», διαβάζοντάς το βιώνει από την πρώτη μέχρι και την τελευταία του σελίδα έντονες συναισθηματικές διακυμάνσεις, όμοιες με αυτές που πλημμυρίζουν και την ψυχή του βασικού ήρωα του βιβλίου, του Μάνθου.

Στο βιβλίο το κυρίαρχο συναίσθημα που βιώνει ο έφηβος ήρωας Μάνθος είναι η οργή και ο θυμός. Κάθε φορά που πιστεύει ότι δεν τον καταλαβαίνουν ή τον αγνοούν οι γονείς του και ο φίλος του ή ότι τον εξαπατούν με ανεκπλήρωτες υποσχέσεις και νιώθει θυμό, αντίστοιχα και οι αναγνώστες νιώθουν θυμό αλλά όχι πάντα για τους ίδιους λόγους. Θυμός διακατέχει τον αναγνώστη, όταν αποδεικνύεται ανεύθνη και αφιλόξενη η οικογένεια του Φάνη, ώστε να τον κρατήσει για ένα σαββατοκύριακο στο σπίτι της. Είναι αδιανόητο ένας φίλος, όπως ο Φάνης και οι δικοί του, να μην υποδεχτούν στο λιμάνι τον νεαρό Μάνθο αλλά να τον αφήσουν να φτάσει μόνος του στο σπίτι τους, και στη συνέχεια να αδιαφορήσουν τελείως για τον καλεσμένο τους και για την υγεία του και να μείνουν απαθείς με την ξαφνική φυγή του από το σπίτι τους. Αυτή η οργή των αναγνωστών υπάρχει και όταν διαπιστώνουν πώς ένας πατέρας γαλουχεί το παιδί του και τους φίλους του να τρέφουν αισθήματα μίσους και μισαλλοδοξίας προς τους μετανάστες, απλώς και μόνο επειδή δεν είναι από την ίδια χώρα και μάλιστα να τους ενθαρρύνει και να τους παροτρύνει να φέρονται απειλητικά και εχθρικά προς αυτούς. Θυμό, επίσης, νιώθουν ιδίως οι νεαροί αναγνώστες, όταν διαπιστώνουν ότι οι γονείς του Μάνθου τον αγνοούν στις δύσκολες αποφάσεις που λαμβάνουν και δεν αντιλαμβάνονται το πόσο πολύ τον πληγώνουν, αλλάζοντάς του τη ζωή μέσα σε μια στιγμή και όταν συνεχώς του δίνουν υποσχέσεις που στη συνέχεια δεν εκπληρώνουν. Θυμό νιώθουν και όταν ο Μάνθος λέει ψέματα στους γονείς του και δεν τους αποκαλύπτει τι πραγματικά συμβαίνει στη σχέση του με τον Φάνη.

Επακόλουθο συναίσθημα του θυμού που βιώνουν οι αναγνώστες είναι και το συναίσθημα της θλίψης, της λύπης και της απογοήτευσης. Κάθε φορά που οι γονείς, επιφορτισμένοι με τις δικές τους έννοιες και προβλήματα, ξεχνούν το γονεϊκό τους ρόλο και αφήνουν συναισθηματικά εκτεθειμένο τον Μάνθο, λύπη και στεναχώρια πλημμυρίζει τους αναγνώστες. Ακόμη, το ίδιο συναίσθημα κυριαρχεί τόσο όταν ο Μάνθος παρασύρεται από τον φίλο του Φάνη σε άπρεπη συμπεριφορά, που οδηγεί στον παραβατισμό, όσο και όταν καταρρέει η επίπλαστη ευτυχία της

οικογένειας του Φάνη. Αποκαλύπτεται, δηλαδή, ότι η μητέρα του, που έδινε έμφαση μόνο στην εξωτερική της εμφάνιση και είχε βρει καταφύγιο στο αλκοόλ και ότι ο πατέρας του, που ενδιαφερόταν μόνο για τον εαυτό του και τα χρήματα, στο τέλος αυτοκαταστρέφονται με τις λανθασμένες επιλογές τους και αφήνουν εκτεθειμένο το παιδί τους, το οποίο με τα χρήματα μόνο μπορούσε να κρύβει από τους άλλους το κενό που είχε μέσα του. Δυσάρεστο είναι, επίσης, όταν διαπιστώνει ο αναγνώστης πως η οικονομική κρίση πλήττει πολλές οικογένειες και δοκιμάζει τις αντοχές τους, οδηγώντας πολλές φορές σε απόγνωση και αποξένωση τα μέλη τους. Θλίψη νιώθει ο αναγνώστης και όταν καταλαβαίνει πόσο η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων οδηγεί σε αδιέξοδο και σε κρίση των ανθρώπινων σχέσεων, όπως στην περίπτωση της σχέσης της γιαγιάς και της μαμάς του Μάνθου, που ποτέ τους δεν μπόρεσαν να επικοινωνήσουν παρά μόνο στο τέλος και να καταλάβουν η μία την άλλη. Το ίδιο συναίσθημα υπάρχει και όταν ο πατέρας απογοητευμένος που έχασε τη δουλειά του δείχνει να εγκαταλείπει κάθε προσπάθεια εύρεσης νέας εργασίας και βουλιάζει μέσα στην απελπισία του.

Συναίσθημα ευχαρίστησης, ελπίδας και αισιοδοξίας διακατέχει τους αναγνώστες, όταν διαβάζουν τις σκηνές της ανιδιοτελούς προσφοράς των ηρώων του βιβλίου. Όταν για παράδειγμα ο Μάνθος προσφέρει τη θέση του στο πλοίο σε μία ταλαιπωρημένη μητέρα με το μωρό της, όταν η οικογένεια του Αντώνη προσφέρει συσσίτιο σε άπορες οικογένειες, όταν τα λόγια του Ευτύχη λειτουργούν σαν βάλσαμο στις καρδιές των πελατών του, όταν η δασκάλα αν και δεν είχε καμία υποχρέωση προσφέρει τη θέση της στον Μάνθο στο πλοίο και τον ενθαρρύνει να αρχίσει να γράφει και να εκδώσει σχολική εφημερίδα, όταν ο Μάνθος προσπαθεί να βγάλει τον Αντώνη από τη δύσκολη θέση μέσα στο μάθημα, όταν προσπαθεί να φέρει κοντά τη γιαγιά του με τη μαμά του και όταν ο Μάνθος συνειδητοποιεί τα λάθη του και αναθεωρεί τις απόψεις του για τη φιλία, τους γονείς του και την ίδια τη ζωή και είναι έτοιμος να αδράξει την καινούρια μέρα, πιστεύοντας στον εαυτό του και όντας έτοιμος να αγωνιστεί, για να αντιμετωπίσει τις απρόσμενες αλλαγές της ζωής.

Ακόμη, οι αναγνώστες πλημμυρίζουν με χαρά και ανακούφιση, όταν τα πράγματα αποκαθίστανται και καθένας από τους ήρωες πετυχαίνει αυτό που επιθυμεί. Με χαρά γεμίζει η ψυχή του αναγνώστη, όταν ο Μάνθος αντιλαμβάνεται το πόσο πολύ των αγαπούν οι γονείς του και αποκαθιστά τη σχέση του μαζί τους, μέσα από την οποία νιώθει πλέον πληρότητα και ευτυχία. Ανακούφιση νιώθει, επίσης, ο αναγνώστης και όταν ο Μάνθος

καταλαβαίνει ότι το μίσος του για τους ξένους είναι αδικαιολόγητο και παράλογο και αλλάζει στάση απέναντί τους, κάνοντάς τους φίλους του και βοηθώντας τους, όπως και όταν ο πατέρας του τολμά να ξαναπάρει τη ζωή στα χέρια του και να κάνει αυτό που αγαπά δηλ. να ασχοληθεί με τη φωτογραφία και σε συνεννόηση με τη γυναίκα του να επιχειρήσουν ένα νέο επαγγελματικό βήμα. Με χαρά, ακόμη, διαβάζουν οι αναγνώστες ότι η γιαγιά δεν είναι μία αδιάφορη μητέρα και γιαγιά, αλλά ένας άνθρωπος που βλέπει τη ζωή με άλλη ματιά και μπορεί να αναιρεί κάθε φορά τα δεδομένα, όχι επειδή δεν είναι καλή αλλά επειδή πιστεύει ότι μέσα από την ελευθερία και τη συνεχή αναζήτηση, θα βοηθήσει τον εαυτό της και τους άλλους να βρουν το νόημα της ζωής.

Χάρη στη συγγραφική δεξιοτεχνία της συγγραφέως, οι αναγνώστες συνεχώς βιώνουν και ένα αίσθημα αγωνίας και ανυπομονησίας για την εξέλιξη της πλοκής της υπόθεσης, καθώς σε κάθε σελίδα ενισχύεται το ενδιαφέρον για τη συνέχεια αλλά και η αίσθηση της τραγικής ειρωνείας, όταν αυτοί γνωρίζουν πράγματα που αγνοούν οι ήρωες, όπως για παράδειγμα όταν οι γονείς του Μάνθου καλούν τον Φάνη στο σπίτι τους, νομίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα ευχαριστήσουν το παιδί τους, ενώ στην πραγματικότητα οι αναγνώστες γνωρίζουν ότι με την ενέργειά τους αυτή θα δυσαρεστήσουν τον Μάνθο.

Το βιβλίο αυτό βρίθεται από ενδιαφέρουσες και δυνατές σε ένταση και συναισθήματα σκηνές. Αυτές που σίγουρα είναι από τις πιο συγκλονιστικές είναι όταν ο Φάνης τηλεφωνεί στον Μάνθο και με σπαρακτικό κλάμα του αποκαλύπτει το δράμα του και του ξεδιπλώνει το μέγεθος της απελπισίας που νιώθει, όταν η επίπλαστη και φαινομενική ευτυχία της οικογένειας του γκρεμίζεται και ο ίδιος βρίσκει προσωρινό καταφύγιο στη μετανάστρια υπηρέτρια, που μέχρι τότε περιφρονούσε και απεχθανόταν, αρνούμενος ακόμη και τα εύγευστα φαγητά της να δοκιμάσει. Στη σκηνή αυτή θα έλεγε κανείς ότι απονέμεται με τον πιο σκληρό τρόπο η θεία δίκη, η οποία έρχεται να τιμωρήσει την έπαρση της οικογένειας του Φάνη, η οποία θεωρούσε ότι με τη δύναμη του χρήματος υπερείχε όλων και μπορούσε να περιφρονεί τους άλλους, να μισεί τους ξένους, να αδιαφορεί για τους φίλους και τον συνάνθρωπο, να αναλώνεται απλά σε επίδειξη χρήματος και πλούτου και τελικά να έχει χρεωκοπήσει, μεταφορικά και κυριολεκτικά, οικονομικά και συναισθηματικά. Επίσης, στη σκηνή αυτή ο Μάνθος αν και ήδη πλέον γνωρίζει καλά ποιος είναι ο Φάνης, αντιλαμβάνεται ότι στη δύσκολη στιγμή που βρίσκεται δεν πρέπει να αδιαφορήσει αλλά να τον στηρίξει πρακτικά, προσφέροντάς του, αν θέλει φιλοξενία, και συναισθηματικά,

εμψυχώνοντάς τον και υπενθυμίζοντάς του τη δύναμη που έχει κρυμμένη μέσα του, την οποία πρέπει να ανασύρει για να σταθεί στα πόδια του. Συγκλονίζει, επίσης, το γεγονός ότι σε αυτή τη δύσκολη στιγμή της ζωής του ο Φάνης απευθύνεται για συμπαράσταση στο μοναδικό ίσως άτομο που του στάθηκε πάντα σε όλα ως αληθινός φίλος και του ζητά όχι βοήθεια αλλά συγγνώμη, όταν κατάλαβε πόσο απαράδεκτα του φέρθηκε και ήθελε να λάβει τη συγχώρεσή του, όταν κατάλαβε πόσο είχε σφάλει και τον είχε πληγώσει.

Μια άλλη εξίσου ξεχωριστή σκηνή είναι όταν ο Μάνθος και οι γονείς του κάθονται μαζί με τον σκύλο τους όλοι σιωπηλοί αλλά ήρεμοι και αγαπημένοι στην παραλία, καθώς για πρώτη φορά μετά από πολύ καιρό μπορούν και πάλι ως μια σφικτή γροθιά να περάσουν μαζί ωραίες στιγμές και να επικοινωνήσουν πραγματικά μεταξύ τους. Ανακοινώνουν στον Μάνθο την κοινή τους απόφαση να κάνουν ένα νέο επαγγελματικό ξεκίνημα, που τους έχει συνεπάρει και τους δύο και τους έχει κάνει να ελπίζουν ότι μπορούν να κάνουν πραγματικότητα το όνειρό τους, εφόσον όμως πρώτα συμφωνεί και ο γιος τους με αυτή την απόφαση. Είναι ευχάριστο και συγκινητικό ότι και οι τρεις τους πια αγκαλιασμένοι και ενωμένοι δείχνουν ο ένας στον άλλο κατανόηση και αγάπη και φαίνονται έτοιμοι να αντιμετωπίσουν από κοινού τις νέες προκλήσεις της ζωής.

Σκέψεις με αφορμή χωρία του βιβλίου

Σελ. 69-70/ «Μάνθο, ξέρεις, ο θυμός είναι ένα σύμπτωμα...ο κόμπος που νιώθεις θα εξαφανιστεί»

Σελ. 76-77/ «Η μαμά μου είχε μιλήσει ... Ο μόνος τρόπος να το αντιμετωπίσεις με επιτυχία είναι να μην το εγκαταλείψεις»

Σελ. 153-155/ «Οι σχέσεις, αγάπη μου, πρέπει να στηρίζονται στην ειλικρίνεια...Γιατί βιάζεστε όλα σας τόσο πολύ να μεγαλώσετε;»

Στις σελίδες 69-70, η συγγραφέας αναλύει με ένα απλό και κατανοητό τρόπο τι είναι ο θυμός και αποκαλύπτει μικρά κόλπα με τα οποία μπορεί κάποιος να μάθει να διαχειρίζεται την οργή του και να ελέγχει αυτό το τόσο δυνατό και έντονο συναίσθημα, που τις περισσότερες φορές οδηγεί σε βίαιες ενέργειες και σε εσφαλμένες πράξεις. Ο πατέρας του Μάνθου

προσπαθεί να του εξηγήσει ότι ο θυμός είναι ένα σύμπτωμα, ένα ίχνος, ένα δείγμα ότι βαθιά μέσα μας κάτι υπάρχει που μας ενοχλεί και πρέπει, για να μπορέσουμε να ελέγξουμε τον θυμό μας, να αναζητήσουμε την αιτία που τον προκαλεί και μόνο τότε θα μπορέσουμε να τον αντιμετωπίσουμε και θα νιώσουμε καλύτερα μέσα μας. Διαφορετικά, ο θυμός θα κυριαρχήσει στο «είναι» μας, θα τυφλώσει τη λογική μας και θα μας κατακυριεύσει, οδηγώντας μας σε ακραίες πολλές φορές και λανθασμένες ενέργειες. Πράγματι, ο θυμός είναι ένα δύσκολο ελέγξιμο συναίσθημα, που μόνο αν βρούμε την αιτία που τον προκαλεί, μπορούμε να τον ελέγξουμε και τελικά να τον καταπολεμήσουμε. Αν και θεωρείται ένα αρνητικό συναίσθημα με επικίνδυνες συνέπειες, είναι ιδιαίτερα χρήσιμο, γιατί όταν μπορούμε να το ελέγξουμε, λειτουργεί σαν κώδωνας κινδύνου, που μας βοηθά να εντοπίσουμε ότι κάτι μέσα μας μάς απασχολεί και μας ενοχλεί, το οποίο δεν το έχουμε τις περισσότερες φορές εντοπίσει και το αφήνουμε να μας ενδυναμώνει τον θυμό.

Στις σελίδες 76-77, φαινομενικά αντιπαραβάλλεται η ιδέα της αένας και αδιάκοπης προσπάθειας του ανθρώπου να επιτύχει τους στόχους που θέτει και να μην εγκαταλείπει ποτέ παρά τις πιέσεις και τις αντιξοότητες, με την ιδέα του να μην πιέζουμε τον εαυτό μας υπερβολικά και να σταματάμε για λίγο την προσπάθεια, προκειμένου να μην εξαντληθούμε. Αυτές οι δύο ιδέες στα μάτια του νεαρού ήρωα του βιβλίου φαντάζουν αντίθετες μεταξύ τους και θεωρεί ότι ο άνθρωπος θα πρέπει να αγωνίζεται ασταμάτητα, αδιαφορώντας για την πίεση που του ασκείται, μέχρι να καταφέρει να επιλύσει τα προβλήματα που έχει και να επιτύχει τους στόχους που θέτει. Θεωρεί ότι η αποφυγή της πίεσης ισοδυναμεί με εγκατάλειψη κάθε προσπάθειας και αποτελεί φυγοπονία. Στην πραγματικότητα, η υπερκαταπόνηση της μητέρας του που την οδήγησε σε σοβαρό τραυματισμό, δεν αποτελεί εγκατάλειψη αλλά μία απόδειξη του πώς πρέπει κάποιος να μένει προσηλωμένος στους στόχους του, χωρίς να τους εγκαταλείπει, αλλά να αγωνίζεται λογικά και να προσπαθεί με μεθοδικότητα και όχι με υπερβάλλοντα ζήλο να τους επιτύχει. Αυτές, λοιπόν, οι δύο ιδέες μάλλον βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και αλληλοσυμπλήρωση και όχι σε αντίθεση. Σαφώς και δεν πρέπει να φυγοπονούμε, αντιθέτως πρέπει να αγωνιζόμαστε σκληρά για την επίτευξη των στόχων μας αλλά λειτουργώντας μεθοδικά και συστηματικά, χωρίς να εξαντλούμε τις αντοχές μας, διακυβεύοντας έτσι να χάσουμε τα πάντα και να αποβούν μάταιες όλες μας οι προσπάθειες. Θα πρέπει να αγωνιζόμαστε σθεναρά και με πείσμα αλλά, όταν αισθανόμαστε ότι εξαντλούμαστε, για να μην καταστρέψουμε τα πάντα, θα

πρέπει να σκεφτόμαστε πώς θα ανακτήσουμε τις δυνάμεις μας, για να επανέλθουμε δυναμικότερα από πριν στην επίτευξη των στόχων μας.

Τέλος, στις σελίδες 153-155, παρουσιάζει η συγγραφέας με αριστοτεχνικό τρόπο τη βαρύνουσα σημασία που έχει η ειλικρίνεια στις ανθρώπινες σχέσεις και την πολύτιμη αξία της αλήθειας, όσο πικρή και δυσάρεστη ή σκληρή μπορεί να είναι. Το ψέμα είναι αυτό που δημιουργεί κίβδηλες και επιφανειακές ανθρώπινες σχέσεις που κινδυνεύουν κάθε λεπτό να διαρραγούν υπό το εκτυφλωτικό φως της αποκάλυψης της αλήθειας. Η αλήθεια πολλές φορές είναι σκληρή και δοκιμάζει τις σχέσεις των ανθρώπων αλλά, αν μετά την αποκάλυψή της η σχέση δε διαρραγεί, χάρη στην αλήθεια ενδυναμώνεται και γίνεται πιο στέρεη και αληθινή. Ο εχθρός της αλήθειας, το ψέμα, παροδικά και μόνο φαίνεται να προστατεύει μία σχέση αλλά στην ουσία σε βάθος χρόνου αποδεικνύεται ότι τη ροκανίζει και την καταστρέφει, γιατί εθίζει τον άνθρωπο στη χρησιμοποίηση και άλλων ψεμάτων, τα οποία στο τέλος διαλύουν την ανθρώπινη σχέση που έχει στηριχθεί πάνω σε αυτά. Επίσης, σε αυτές τις σελίδες τονίζεται και η δυσκολία του να μπορεί κανείς να διαχειριστεί την ελευθερία του, η οποία δε χαρίζεται αλλά κερδίζεται με πολλή προσπάθεια και μεγαλώνει, όσο μεγαλώνει ο άνθρωπος και ενηλικιώνεται. Τότε μόνο διαπιστώνει πόσο ωραίο είναι να είσαι ελεύθερος αλλά και πόσο δύσκολο είναι να διαχειριστείς την ελευθερία και να είσαι υπεύθυνος για αυτήν.

Στο βιβλίο αυτό «γνώρισες» τον Μάνθο κι άλλα πρόσωπα που έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας. Επιλέγεις όποιο πρόσωπο θέλεις και γράφεις το ημερολόγιό του με αφορμή κάποια σκηνή που σου έκανε εντύπωση.

- Το ημερολόγιο του Φάνη

Πόσο ανόητος νιώθω, Θεέ μου! Πόσο ανόητος είμαι. Έναν μόνο φίλο πραγματικά είχα σε όλη μου τη ζωή και του φέρθηκα σκάρτα, σαν να ήταν κάποιος αδιάφορος και ασήμαντος για μένα. Πώς το έκανα αυτό; Πάντα έκανε ό,τι του έλεγα, πάντα αποδεχόταν όποια βλακεία μού ερχόταν στο κεφάλι. Πάντα με στήριζε και με πίστευε. Με αποδεχόταν ό,τι κι αν έκανα και ποτέ του δε μου αρνήθηκε τίποτα. Και απόψε, απόψε που ταπεινώθηκα μπροστά του, που του τηλεφώνησα και του είπα για το κακό που με βρήκε, που μίλησα ειλικρινά στον μόνο άνθρωπο που θεωρώ πραγματικά δικό μου - και ας μην του το 'δειξα πραγματικά ποτέ έμπρακτα- πάλι αυτός δε μου έκλεισε το τηλέφωνο στα μούτρα αλλά με

άκουσε που σπάραζα, που πονάω, που δεν αντέχω αυτό που μου συμβαίνει και με στήριξε, με άκουσε. Δε με πρόδωσε. Του είπα όλη την αλήθεια μου. Του ξεγύμνωσα όλη την άδεια μου ζωή και αυτός δε με περιγέλασε, δε με χλεύασε, δε ζήτησε εξηγήσεις, δεν αδιαφόρησε, όπως έκανα κάποτε εγώ, όταν αυτός ζήτησε τη στήριξή μου, τότε που ο μπαμπάς του έμεινε άνεργος και έφυγαν σε άλλο μέρος, γιατί η μάνα του βρήκε εκεί καλύτερη δουλειά. Νιώθω τόσο, μα τόσο μπερδεμένος. Φοβάμαι τι θα απογίνω. Πώς θα γίνει καλά η μάνα μου; Πού στα κομμάτια εξαφανίστηκε ο πατέρας μου; Πώς αυτή που μισούσα και περιφρονούσα, η Άλμα, που ούτε τα φαγητά της δεν καταδεχόμουν να βάλω στο στόμα μου, τώρα είναι η μόνη που θα με φιλοξενήσει, μέχρι να δω τι θα γίνει με τη μάνα μου; Πώς τα βλέπω όλα τώρα τόσο διαφορετικά; Όλα ήταν αλλιώς πριν. Πόσο απαράδεκτος ήμουν. Τουλάχιστον τώρα, όπως μου θύμισε και ο Μάνθος τα λόγια του Ευτύχη, θα πρέπει να βρω τη δύναμη που υπάρχει κρυμμένη μέσα μου και να διορθώσω ό,τι μπορεί να διορθωθεί, αν διορθώνεται. Γι' αυτό τηλεφώνησα στον Μάνθο. Όχι για να του ζητήσω βοήθεια. Εντάξει και γιατί κάπου ήθελα να μιλήσω και να νιώσω ότι υπάρχει ακόμη κάποιος που με ακούει και με καταλαβαίνει, αλλά κυρίως για να κάνω μια νέα αρχή, λέγοντας το πρώτο μου «συγνώμη». Ένα ειλικρινές «συγνώμη» σε έναν πραγματικό φίλο, σε ένα παιδί που πλήγωσα και δεν άξιζα τη συγνώμη του. Θέλω να ζητήσω «συγνώμη» από την Άλμα που μόνο αυτή τώρα με στηρίζει, αν και είμαι σίγουρος ότι ξέρει καλά πως εγώ ποτέ μέχρι τώρα δεν την εκτιμούσα και όμως αυτή απλόχερα και ανθρώπινα μου συμπαραστέκεται και με στηρίζει χωρίς όφελος στο κακό που με βρήκε. Θέλω να κλάψω για ό,τι μου συμβαίνει και κυρίως να κλάψω, επειδή ντρέπομαι για αυτό που ήμουν μέχρι τώρα. Τι ήμουν; Ένα τίποτα με λεφτά. Τι είμαι; Ένα τίποτα που συνειδητοποιεί την κατάντια του και προσπαθεί να ανασυντάξει τις δυνάμεις του και να γίνει ένας άνθρωπος που το μόνο που χρειάζεται είναι όχι χρήματα αλλά να πάρει και να δώσει αγάπη, να βρει κατανόηση και αποδοχή και να αγωνιστεί σκληρά, για να επιβιώσει και να αποκτήσει νόημα στη ζωή του και σεβασμό από τους άλλους για αυτό που πραγματικά είναι.

Ας γίνει, Θεέ μου, καλά η μαμά μου και σου υπόσχομαι πως θα βρω τη δύναμη να αποκτήσω και πάλι την αυτοεκτίμησή μου και το σεβασμό των άλλων και να αποκαταστήσω το κακό που έκανα σε όλους όσους πλήγωσα και πρόδωσα με τη συμπεριφορά μου. Ντρέπομαι για αυτά που έκανα, ντρέπομαι για όσα πίστευα, ντρέπομαι για μένα και την οικογένειά μου. Πρέπει να βοηθήσω τη μάνα μου, να ξανασταθεί στα πόδια της και εγώ, εγώ πρέπει να ταπεινωθώ σε όλους όσους πρόδωσα και να ζητήσω συγχώρεση. Θα πάρω ξανά αύριο τηλέφωνο τον Μάνθο, για να του ζητήσω και πάλι συγνώμη και για να του πω ότι πραγματικά για μένα είναι πολύτιμος και πως τώρα για πρώτη φορά κατάλαβα ότι

φίλος είναι όποιος καταλαβαίνει τον άλλο, τον σέβεται, τον στηρίζει, τον θαυμάζει, τον συντροφεύει στις καλές και στις κακές του στιγμές, τον συμβουλεύει, δεν τον καταπιέζει αλλά τον αφήνει ελεύθερο και σέβεται τις απόψεις του. Θέλω να μάθει ότι, αν και πολύ αργά, εγώ αναγνώρισα το πόσο σωστός φίλος είναι και πως δικαιολογημένα δεν αξίζω τη φιλία του αλλά ζητώ απλά τη συγχώρεσή του. Σίγουρα το ίδιο θα πρέπει να κάνω και με την Άλμα. Αυτό κι αν είναι δύσκολο! Στο πρόσωπό της θα πρέπει να ζητήσω συγγνώμη και από όλους τους μετανάστες που τους μισούσα. Αυτό δε θα είναι καθόλου εύκολο.

Καλύτερα να σταματήσω τώρα να γράφω. Τώρα, τώρα πρέπει να μιλήσω στην Άλμα. Τώρα που αισθάνομαι ότι μπορώ να βρω τα λόγια να της ζητήσω συγγνώμη και να της πω ποιος είμαι και τι σκεφτόμουν και ένιωθα για αυτήν και τους μετανάστες. Τώρα πρέπει να έρθω αντιμέτωπος με τις πράξεις μου και τα «πιστεύω» μου και θα το κάνω ακόμη και αν η Άλμα με μισήσει και δε με στηρίζει. Τώρα γιατί ήδη είναι πολύ αργά, αλλά πάντα πρέπει να βρίσκει κανείς τη δύναμη να παραδεχθεί τα λάθη του και να κάνει μια νέα αρχή, ακόμη κι αν χάσει ανθρώπους που τους έχει ανάγκη, όπως εγώ τώρα την Άλμα. Πάω...

Βασίλης Μάστακας, Β2